

Erratum Staat van Utrecht 2010

Utrecht, 1 september 2011

De uitgebrachte en verspreide "Staat van Utrecht 2010" blijkt onjuistheden te bevatten.
De pagina's 96 t / m 105 svp vervangen met de pagina's uit deze pdf.

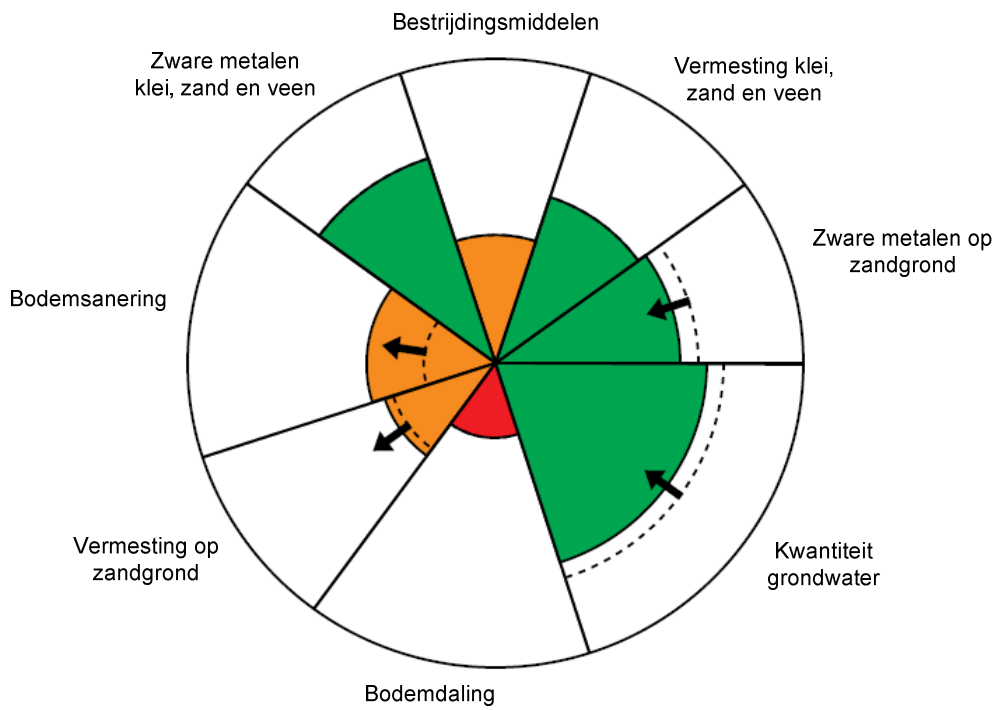
Voorraad Bodem en grondwater

De voorraad Bodem heeft betrekking op de bovenste laag van de aardkorst, voor zover deze beworteld is en onder invloed van fysische, chemische of biologische processen verandert. In Nederland is de bodem zelden meer dan 1 à 2 meter dik. De grondwaterkwaliteit kan worden bedreigd door vermesting, verzuring en de verspreiding van milieugevaarlijke stoffen zoals bestrijdingsmiddelen. Daarnaast speelt ook de kwantiteit van het grondwater een rol in de vorm van grondwateronttrekkingen. Bodemdaling speelt tevens een rol in deze voorraad.

Eisen:

- De bodem en het grondwater zijn vrij van, voor mens en ecosystemen, schadelijke verontreinigingen.
- De functies van de bodem als drager, producent en regulator worden niet (onomkeerbaar) aangetast.
- De onttrekking van grondwater mag de natuurlijke capaciteit voor aanvulling niet overschrijden.

De voorraad bodem en grondwater vertoont een wisselend beeld. In zandbodems is het gehalte aan nitraat en fosfaat groot en de draagkracht van de bodem klein. Het bodemgebruik, met name akkerbouw, in deze zandgebieden vormt hiervan de oorzaak. De klei en veengebieden laten een iets beter beeld zien. Deze beschikken over een ander soort gewasteelt op de akkers en op de weilanden is de vermestinggraad teruggedrongen door verbeterde inzichten en bedrijfsvoering bij het houden van vee. De indicator bodemsanering vertoont een zorgelijk beeld, wel zien we een forse vooruitgang t.o.v. de vorige meting. Er hebben verschillende projecten op dit vlak plaatsgevonden. De kwantiteit grondwater is op orde, wel is er ten opzichte van de vorige meting een lichte achteruitgang waarneembaar. De indicator bodemdaling vertoont een onacceptabel beeld (rode kaart). De indicator bestrijdingsmiddelen vertoont een zorgelijk beeld.

Voorraad Bodem en grondwater

Indicator	Nr. 1	Vermesting klei, zand en veen
Ecologie	1	Bodem en grondwater
Eis		De bodem en het grondwater zijn vrij van, voor mens en ecosystemen, schadelijke verontreinigingen.
Omschrijving indicator		Percentage normoverschrijdingen op zand, klei en veengronden voor nitraat en fosfaat.
Relatie eis		De indicator is het aantal meetpunten waar in klei, zand en veengebieden voor nitraat en/of fosfaat de norm wordt overschreden in het freatisch grondwater. Er is gebruik gemaakt van het percentage normoverschrijdingen. Voor meetpunten waar geen overschrijding heeft plaatsgevonden is 0% overschrijding berekend. Er kan dus niet 'gecompenseerd' worden voor andere meetpunten waar wel overschrijdingen plaatsvinden.
Eenheid		Percentage
(Des)aggregatie		Provincie
Weging		10%
Richting		-
Norm Rood		≥ 50%
Norm Oranje		25% - 50%
Norm Groen		5% - 25%
Norm Goud		< 5%
Data bronnen		Provincie Utrecht, CSO, 2007
Waarde		19%
Benchmark		Er is voor deze indicator geen benchmark beschikbaar.
Kleurcode		Groen

Indicator	Nr. 2	Zware metalen op zandgrond
Ecologie	1	Bodem en grondwater
Eis		De bodem en het grondwater zijn vrij van, voor mens en ecosystemen, schadelijke verontreinigingen.
Omschrijving indicator		Percentage normoverschrijdingen op akkers en weilanden voor cadmium, nikkel en zink.
Relatie eis		De indicator is het aantal meetpunten waar in akker- en weilandgrond voor cadmium, nikkel en zink de norm wordt overschreden in het freatisch grondwater. Er is gebruik gemaakt van het percentage normoverschrijdingen. Voor meetpunten waar geen overschrijding heeft plaatsgevonden is 0% overschrijding berekend. Er kan dus niet 'gecompenseerd' worden voor andere meetpunten waar wel overschrijdingen plaatsvinden.
Eenheid		Percentage
(Des)aggregatie		Provincie
Weging		10%
Richting		-
Norm Rood		> 50%
Norm Oranje		25% - 50%
Norm Groen		5% - 25%
Norm Goud		< 5%
Data bronnen		Provincie Utrecht, CSO, 2007
Waarde		17%
Benchmark		Er is voor deze indicator geen benchmark beschikbaar.
Kleurcode		Groen

Indicator	Nr. 3	Kwantiteit grondwater
Ecologie	1	Bodem en grondwater
Eis		De onttrekking van grondwater mag de natuurlijke capaciteit voor aanvulling niet overschrijden.
Omschrijving indicator		Index van grondwateronttrekkingen
Relatie eis		Er wordt onderscheid gemaakt in zes categorieën: onttrekkingen voor industrie, beregening, drinkwatervoorziening, bronbemaling, grondwatersanering en warmte/koudeopslag. De indicator voor de grondwaterkwantiteit is de totale (netto) jaarlijkse onttrokken hoeveelheid water ten opzichte van het referentiejaar. Er wordt dus zowel gekeken naar de onttrekkingen als de infiltratie.
Eenheid		Index
(Des)aggregatie		Provincie
Weging		20%
Richting		-
Norm Rood		> 125
Norm Oranje		100 - 125
Norm Groen		75 - 100
Norm Goud		< 75
Data bronnen		Grondwaterregister Provincie Utrecht, 2008
Waarde		81,36
Benchmark		2001: 90,94 2004: 76,67 2007: 75,89
Kleurcode		Groen

Indicator	Nr. 4	Bodemdaling	
Ecologie	1	Bodem en grondwater	
Eis		De functies van de bodem als drager, producent en regulator worden niet (onomkeerbaar) aangetast.	
Omschrijving indicator		De mate waarin bodemdaling afneemt in het veengebied.	
Relatie eis		Voor enkele gebieden (Zegveld, Groot-Mijdrecht en Wilnis Vinkeveen) bestaat inzicht in de bodemdaling over een periode van enkele decennia. Hieruit blijkt dat met name na 1950/1960 door een verbeterde ontwatering ten behoeve van de landbouw de mate van bodemdaling is toegenomen, tot circa 12 a 15 mm/jaar in de gebieden die het hardst dalen. Ongelijkheid van de bodemdaling leidt tot problemen in het waterbeheer en toenemende kosten daartoe. Op lange termijn leidt bodemdaling plaatselijk tot een onhoudbaar waterbeheer, verlaging van de productiviteit in de landbouw en verzakking van bouwwerken en wegen. Het warmer worden van het klimaat zal bij ongewijzigd beheer leiden tot toename van de bodemdaling. Gepland is om binnen enkele jaren een provinciedekkend inzicht te krijgen in de mate van bodemdaling.	
Eenheid		Percentage	
(Des)aggregatie		Provincie	
Weging		15%	
Richting		+	
Norm Rood		≤ 50%	
Norm Oranje		50% - 75%	
Norm Groen		75% - 100%	
Norm Goud		100%	
Data bronnen		Provincie Utrecht, 2009	
Waarde		50%	
Benchmark		Er is voor deze indicator geen benchmark beschikbaar.	
Kleurcode		Rood	

Indicator	Nr. 5	Vermesting op zandgrond
Ecologie	1	Bodem en grondwater
Eis		De bodem en het grondwater zijn vrij van, voor mens en ecosystemen, schadelijke verontreinigingen.
Omschrijving indicator		Percentage normoverschrijdingen op akkers en weilanden voor nitraat en fosfaat.
Relatie eis		De indicator is het aantal meetpunten waar op zandgrond voor nitraat en/of fosfaat de norm wordt overschreden in het freatisch grondwater. Er is gebruik gemaakt van het percentage normoverschrijdingen. Voor meetpunten waar geen overschrijding heeft plaatsgevonden is 0% overschrijding berekend. Er kan dus niet 'gecompenseerd' worden voor andere meetpunten waar wel overschrijdingen plaatsvinden.
Eenheid		Percentage
(Des)aggregatie		Provincie
Weging		10%
Richting		-
Norm Rood		> 50%
Norm Oranje		25% - 50%
Norm Groen		5% - 25%
Norm Goud		< 5%
Data bronnen		Provincie Utrecht, CSO, 2007
Waarde		37%
Benchmark		Er is voor deze indicator geen benchmark beschikbaar.
Kleurcode		Oranje

Indicator	Nr. 6	Bodemsanering	
Ecologie	1	Bodem en grondwater	
Eis	De functies van de bodem als drager, producent en regulator worden niet (onomkeerbaar) aangetast.		
Omschrijving indicator	Het totaal niet-aangepakte potentiële spoedlocaties		
Relatie eis	De overheid heeft zich tot doel gesteld alle spoedeisende gevallen voor 2015 gesaneerd te hebben. Spoedeisende gevallen zijn die gevallen van bodemverontreiniging waarbij onacceptabel risico bestaat voor de omgeving. Naast de saneringen van spoedeisende gevallen worden ook saneringen uitgevoerd als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen. Hierbij maakt de maatschappelijke ontwikkeling dat een verontreiniging aangepakt moet worden.		
Eenheid	Aantal		
(Des)aggregatie	Provincie		
Weging	15%		
Richting	-		
Norm Rood	> 750		
Norm Oranje	200 - 750		
Norm Groen	50 - 200		
Norm Goud	< 50		
Data bronnen	Provincie Utrecht, 2010		
Waarde	376		
Benchmark	Provincie Utrecht, 2009: 767		
Kleurcode	Oranje		

Indicator	Nr. 7	Zware metalen klei, zand en veen
Ecologie	1	Bodem en grondwater
Eis		De bodem en het grondwater zijn vrij van, voor mens en ecosystemen, schadelijke verontreinigingen.
Omschrijving indicator		Percentage normoverschrijdingen op zand, klei en veengronden voor cadmium, nikkel en zink.
Relatie eis		De indicator is het aantal meetpunten waar in klei, zand en veengebieden voor cadmium, nikkel en zink de norm wordt overschreden in het freatisch grondwater. Er is gebruik gemaakt van het percentage normoverschrijdingen. Voor meetpunten waar geen overschrijding heeft plaatsgevonden is 0% overschrijding berekend. Er kan dus niet 'gecompenseerd' worden voor andere meetpunten waar wel overschrijdingen plaatsvinden.
Eenheid		Percentage
(Des)aggregatie		Provincie
Weging		10%
Richting		-
Norm Rood		≥ 50%
Norm Oranje		25% - 50%
Norm Groen		5% - 25%
Norm Goud		< 5%
Data bronnen		Provincie Utrecht, CSO, 2007
Waarde		8%
Benchmark		Er is voor deze indicator geen benchmark beschikbaar.
Kleurcode		Groen

Indicator	Nr. 8	Bestrijdingsmiddelen
Ecologie	1	Bodem en grondwater
Eis		De bodem en het grondwater zijn vrij van, voor mens en ecosystemen, schadelijke verontreinigingen.
Omschrijving indicator		Percentage overschrijdingen voor bestrijdingsmiddelen in het grondwater
Relatie eis		Bestrijdingsmiddelen worden incidenteel in het grondwater aangetroffen. Voor de KRW wordt dit voor de gehele grondwaterlichamen desondanks als goed aangemerkt, wanneer vooral naar het diepe grondwater wordt gekeken. Desondanks zien we wel effecten in het ondiepe grondwater. Ook drinkwaterbedrijven treffen incidenteel middelen aan in het ruwwater. Met name voor drinkwaterwinningen en het infiltratiegebied Utrechtse Heuvelrug worden bestrijdingsmiddelen en ook geneesmiddelen daarom als een belangrijk aandachtsveld gezien. Monitoringinformatie uit 2010, specifiek gericht op risicolocaties, geeft een beeld van de kwetsbaarheid van het bodem- en grondwatersysteem voor deze mobiele stoffen. Vandaar dat dit in het cirkeldiagram "oranje" kleurt.
Eenheid		Percentage
(Des)aggregatie		Provincie
Weging		10%
Richting		-
Norm Rood		≥ 50%
Norm Oranje		20% - 50%
Norm Groen		5% - 20%
Norm Goud		< 5%
Data bronnen		Provinciaal meetnet grondwaterkwaliteit, Provincie Utrecht, 2010
Waarde		29%
Benchmark		2006: 8,9%
Kleurcode		Oranje